

bornholmste Væbning, og navnlig den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), gif ud fra Forudsætninger, som enten tilhøre en forbigangen Tid eller ville kunne tilhøre en tilkommende Tid, men ikke svare til Nutiden. Dersom samtlige Landets Dele vare saaledes stillet fra hverandre, at hver havde sit Forsvarsvæsen, saa vilde den bornholmste Militis være, som den skulde være. Dersom der paa Sjælland fandtes en Væbning, som kun havde at forsvare Sjælland, men ingen anden Landsdeel, dersom der paa Femern var en Militis, som kun havde at forsvare det femeranske Land mod pludselige Overfald, men intet Andet havde at tage vare, saa var det rigtigt ogsaa der at have en Institution som den bornholmste Militis; men saalænge der eksisterer et samlet dansk Land, et Danmark, hvor den enkelte Landsdeel ikke har den Opgave at forsvare sig alene, men skal forsvare det Hele, deeltage i det Heles Forsvar, bliver en Institution som den bornholmste Militis en Absurditet, og man kan ikke opretholde eller forsvare den ved at hentyde til saadanne Ting som de, de ærede Rigsdagsmænd for Bornholms 2den Valgkreds og Holbæk Amts 2den Valgkreds (Dam og Tscherning) her have anført. Hvis den Tanke, som den ærede Rigsdagsmand her foran mig (Tscherning) udfastede, at man skulde tage Sagen fra Militisens Officerer, gennemførtes, vilde jeg betragte dette som et meget væsentligt Skridt til at faae den hele Indretning grundigt reorganiseret, thi jeg har en levende Følelse af, at dette snart vilde føre til, at man paa Bornholm vilde stræbe at komme til at staae lige i Henseende til Forsvarsvæsen med det øvrige Land. Det er netop Opgaven, ikke at bethyng Bornholm, ikke at paalægge det større Byrder end det øvrige Land, men at stille det lige med dette, og jeg behøver vel ikke at gjøre nogen Indsigelse imod den Tanke af den ærede Rigsdagsmand for Bornholm (Dam), at Nogen skulde tænke paa at paalægge Bornholm at udrede visse Regimenter eller et vist Tal af Mandstab. Noget Saadant kunde albrig falde Nogen ind; der er kun Tale om at udstrive det værnepligtige Mandstab i en Alder af 22 Aar og derefter paa Bornholm, som i det øvrige Land, at ind-

kalde det til Tjeneste efter et procentvis Forhold til Folkemængden; om det vil blive eet eller to Tusind Mand, man saaledes vil faae, gjør Intet til Sagen. De Tal, jeg har nævnt, har jeg ikke anført for at vise, hvor meget Mandstab Bornholm skulde udrede, men kun for at vise, hvor meget Mandstab man kunde regne paa at faae derfra. Endnu skal jeg kun bemærke dette, at en bornholmst Stemme i denne Sag er og bliver altid en eensidig Stemme. Man har ikke spurgt andre Privilegerede her i Landet, før man borttog deres Privilegier. Man spurgte ikke det privilegerede Hartkorns Besiddere, da man tog Skattelettelsen fra dem; man spurgte ikke Adelen, da man slog dens Privilegier i Stykker; man spurgte ikke den værnepligtige Befolkning, da man gjorde den værnepligtig, og ligesaa lidt kan man spørge den bornholmste Befolkning, naar man tager den gamle Militis bort og sætter en anden Ordning i Stedet. Jeg betragter ikke denne Sag fra et bornholmst Standpunkt, men fra et dansk, og det er derfor ligegyldigt, om min Anskuelse falder sammen eller ikke falder sammen med den indgivne Adresse, om hvilken jeg udtrykkelig bemærkede, at jeg ikke vilde sætte mig paa dens Standpunkt. Som sagt, denne Sag faaer sit rette Forum i det kommende Rigsraad, og jeg glæder mig over, at den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) i alt Fald bestemt har udtalt, hvad jeg savnede i den ærede Justitsministers Foredrag, hvis Uttringer jeg forøvrigt levende paastjønner, nemlig at et Privilegium for Bornholm ikke mere eksisterer efter Loven af 2den Marts 1861, og at der kun bestaaer en administrativ Ordning af den bornholmste Væbning, der kan forandres paa en ganske simpel og let Maade, uden at nogen Privilegiehaver kan indtale sin Ret.

Tscherning: Min Stræben efter at raade Regjeringen fra, navnlig under nærværende Forhold, at opløse den bornholmste Militis, medens jeg derimod raader til at ordne den, gaaer netop ud fra et Hensyn til Statens Forsvar. Man forsvarer ikke Staten ved at slippe hver enkelt Deel løs, men ved at lægge Mærke til, hvilke Dele der have det Værd for